

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2019/16 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2021/134

Karar Tarihi: 24/6/2021

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Hak ve Adalet Partisinin 2018 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İttüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Recep KÖMÜRCÜ, Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU ve Selahaddin MENTEŞ'in katılımlarıyla 4/12/2019 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. Hak ve Adalet Partisinin 2018 yılı kesin hesap dosyasında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının siyasi parti teşkilat listesinde aktif görünen 8 ile ait kesin hesap cetvellerinde herhangi bir gelir ve gider bildirilmediği tespit edilmiştir.

3. Partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması gibi birtakım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

4. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilir. Şayet parti yetkililerine ait veya bunların kendi kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuluyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

5. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin, bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

6. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

7. Mahkemeye bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması,

inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

8. Bu itibarla Hak ve Adalet Partisinin 2018 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Genel Merkeze ait kesin hesap cetvelinin sunulmasından dolayı için esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir ve gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi iin Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği Şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir Şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

OYBİRLİğİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

9. Hak ve Adalet Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2018 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Ömer DURSUN tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp dşnld:

10. Denetimin maddi ögelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2018 yılı gelirler toplamının 71.974,49 TL, geçen yıldan devreden nakit toplamının 638,85 TL olduğu ve giderler toplamının 72.613,05 TL, gelecek yıla devreden nakit toplamının 0,29 TL olduğu anlaşılmaktadır.

11. Partinin 2018 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hliyle 2018 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

12. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 71.974,49 TL olup bu tutarın 18.566,24 TL'si bağışlardan ve 53.408,25 TL'si yıl sonundaki borçlardan oluşmaktadır.

13. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

14. Partinin il örgütlerinin gelirlerine ilişkin herhangi bir bildirimde bulunulmamıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

15. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 72.613,05 TL olup bu tutarın 18,80 TL'si haberleşme giderlerinden, 589 TL'si kırtasiye giderlerinden, 320 TL'si seyahat giderlerinden, 53.408,25 TL'si gelecek yıla devreden borçlardan ve 18.277 TL'si temsil giderlerinden oluşmaktadır.

16. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

17. Parti il örgütlerinin giderlerine ilişkin herhangi bir bildirimde bulunulmamıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

18. Partinin 2018 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Hak ve Adalet Partisinin 2018 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2018 yılı kesin hesabında gösterilen 71.974,49 TL gelir ve 638,85 TL geçen yıldan devreden nakit toplamı ile 72.613,05 TL gider ve 0,29 TL gelecek yıla devreden nakit toplamının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna 24/6/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FIDAN